

Bez zdraví a reprodukce není produkce!

inzerce

V minulém článku jsme vás seznámili s jedním ze dvou chovů, které jsme s několika českými chovateli navštívili v Německu ve druhé polovině ledna. Jestliže návštěva prvního chovu byla zajímavá a poučná, pak z té druhé jsme odjížděli se spoustou **zajímavých** poznatků a nabití energií. Majitel této farmy – Nizozemec Andries Wolters, je farmář tělem i duší a každý jeho čin má jasný záměr přinést efekt. V jeho chovu bylo rozhodně co vidět. Některá řešení byla z našeho pohledu přinejmenším netradiční.

Před samotnou schůzkou jsme se postavili uprostřed obce, kde stojí malá podniková prodejna s mléčnými výrobky. Sympatická prodavačka nám ochotně nakrájela na ochutnání sýry z produkce vlastní podnikové mlékárny. Lahodnost těchto sýrů holandského typu svědčila sama o tom, že majitel vše co dělá, „dělá pořádně“.

Rodina Woltersových kdysi vlastníla menší farmu v Nizozemsku, kterou před 20 lety výhodně prodala, načež Adries Wolters koupil stávající farmu Wolters GmbH Bandelow asi 120 km severně od Berlína. Zde má v současné době 700 holštýnských dojnic, ale do budoucna by stav rád navýšil alespoň na 1000 nebo více kusů. Protože zároveň splácí nemalý úvěr, je vše v podniku dobře promyšlené a snaha o efektivitu, výsledky, hospodárnost a ekonomiku je vidět na každém kroku.

Podnik hospodaří na 900 ha půdy, z nichž 52 ha jsou TTP. Je zde bioplynová stanice o výkonu 760 kWh a již výše zmíněná mlékárna. O chod far-

my se stará celkem 14 lidí, z toho šest lidí v rostlinné výrobě, 1,5 osoby na BPS a zbylí pracovníci jsou v živočišné výrobě. Při roční užitkovosti 10 579 kg na dojnici má mléko následující parametry: obsah tuku 3,9 g/100 g; bílkoviny 3,4 g/100 g a počet somatických buněk 160 000 z kontroly užitkovosti. Celoživotní užitkovost je pak přibližně 33 000 litrů mléka. Pan Wolters vysvětlil, že se snaží držet nižší tuk kvůli kvótám, protože tak si mohou dovolit vyrobít více mléka. Z celkové produkce zpracují zhruba 500 000 litrů ročně ve vlastní mlékárně, další část zpracovává jiná sýrárna a zbytek mléka pak prodává do klasické mlékárny.

Efektivita práce na farmě je velmi vysoká. Na jednoho pracovníka se zde denně nadojí téměř 1600 l. Na dojírny De Laval typu side by side 2*16 pracuje na směně jeden dojič a jeden naháněč, který zároveň kydá stáje. Aby nedocházelo k prodlevám v dojení, je s dojičem propojen vysílačkou. Tak vždy přesně ví, kdy má jít nahnat další skupinu krav.

Četnost a organizace dojení byla právě jednou ze zajímavostí tohoto podniku. Když nám Andries Wolters na otázku, kolikrát denně dojí, řekl, že asi tak 2,7krát, ptali jsme se pro jistotu dvakrát, jestli rozumíme správně. Bylo nám vysvětleno, že dojiči mají jasně stanovenou pracovní dobu a když přijdou do práce, tak prostě naváží tam, kde zrovna skončila předchozí směna. Stádo se tak dojí vlastně neustále. To, že má Andriese majitel ekonomiku v malíčku, bylo jasné z jeho odpovědi: „Aby se mi vyplatilo mít dva lidi v dojírně, musel bych mít dojírnu velikosti 2*24 a 1200 kusů dojnic.“ To má nicméně v plánu do budoucna při přestavbě farmy. Pevná pracovní doba personálu má ještě jeden smysl. Předchází se tím případné nespokojenosti pracovníků, že „ve fabrice“ by si vydělali stejně a měli by pevnou pracovní dobu. Nezbývalo nám, než ocenit logiku této myšlenky. Pro zajímavost, dojiči si zde vydělají 10 eur za hodinu.

Stádo je rozděleno na skupinu do tří týdnů po otelení, následuje zvlášť skupina pro prvotelky a zvlášť pro vysokoprodukční krávy. Na konci laktace jdou dojnice s vyšším kondičním stupněm do záchytné skupiny, kde je krmena dávka s nižší koncentrací živin. Dále je zde prostor pro skupinu nemocných zvířat. Zasušené krávy jsou ustájeny na 2 km vzdálené farmě. A zpět se vozí přibližně tři týdny před plánovaným otelením. Vysokobřeží jalovice naváží šest týdnů před porodem.

Dalším neobvyklým řešením je to, že jalovičky jsou ve stáří tří měsíců prodány do jiného podniku, kde proběhne jejich odchov a poté je chovatel koupí za 1250 až 1400 eur zpět jako vysokobřeží. Byky všeobecně nevybí-

rá podle exteriéru, nýbrž bere v úvahu dlouhověkost, končetiny a produkční vlastnosti. Na jalovice pak používá sexované sperma.

Co se týká reprodukce a zdravotního stavu, pracuje podnik již 14 měsíců s nejnovější technologií Heatime pro vyhledávání říjí a monitorování přežvykávání od společnosti SCR. Podle Andriese Wolterse se potýkají všechna velká stáda se skutečností, že čím více zvířat je ve stádě, tím anonymnější jsou jednotlivé krávy. „Pokud bych ve svém stádě spoléhal jen na data z dojírny, kam kráva přijde 2–3x denně, je to nedostatečné. Navíc nám pouze data z dojírny poskytovala mnoho falešných hlášení, a nebo i když byla správná, často bylo příliš pozdě. S technologií Heatime mám aktuální data o každé jednotlivé krávě v průběhu celého dne. Kdyby byla zařízení zvlášť na monitorování pohybové aktivity a zvlášť na přežvykávání, nebylo by to tak zajímavé jako tato jejich kombinace.“

V současné době je v jeho podniku tímto systémem osazeno 650 dojnic a cílem je dokoupit je na celé stádo. Nasazování obojků se senzory chovatel provádí při zaprahování, což je podle jeho zkušeností neoptimálnější doba. Systém má pak dostatek času k takzvanému načtení přirozeného vzorce chování dané dojnice. Díky tomu pak dokáže rozpoznat u jednotlivé krávy odchylky od normálu a ihned na to chovatele upozornit. Stěžejní využití programu spočívá ve vyhledávání říjí a zdravotních hlášení. S tím je podle Matthiase Brandta, místního zootechnika, maximální spokojenost. „Pokud nám systém Heatime nahlásí zdravotní problém u dojnice, zkontrolujeme si následně i data z dojírny, abychom viděli, zda

Pan Andries Wolters byl velice ochotný a sdílný, provedl nás celou farmou a několikrát nás překvapil netradičními řešeními ve svém chovu

se zhoršený zdravotní stav již projevil i na sníženém nádoji. To pak bereme v úvahu při rozhodování, jak se zvířetem dál pracovat. V každém případě kontrolujeme fyzicky každé zvíře, na které nás Heatime upozorní. Mnoho krav se tak již podařilo podchytit včas nebo zachránit." Systém Heatime hlídá nejen dojnice, ale i sám sebe. Senzory na krku dojnice si uchovávají data po dobu 24 hodin zpětně, takže i v případě výpadku elektrické energie, kdy nebyla možnost odeslat data do počítače, nepřijedete o cenné údaje vašeho stáda.

Ráno v 6:00 program podle zadání e-mailem automaticky rozešle jednotlivé sestavy příslušným pracovníkům. S programem ponejvíce pracuje paní Woltersová, která má na starost řízení stáda, zdraví a říje. V 7:00, kdy přichází personál do práce, se vytiskne sestava s „nemocnými“ zvířaty, na které je potřeba se podívat, a pak v 11:00 se automaticky tiskne aktuální sestava pro inseminační technika (který dojíždí 1x denně). Tu ještě předtím zkontroluje paní Woltersová podle předchozích záznamů a historie krav.

„Systém máme nastavený tak, že každá dojnice projde 14.–15. den po otelení gynekologickým vyšetřením.

Pokud je vše v pořádku, pak se do ní již nesahá a zapouští se po 42. dni od otelení.“ Ovšem jak říká pan Brandt, bude-li mít dojnice např. 38. den „super říji“, zapustí ji také. Pokud dojnice při prvním vyšetření vykazují nějaký problém, je nejprve přeléčena, znova vyšetřena a inseminována. Pokud do 72. dne od otelení nevykazují říji nebo není zapuštěná, přistupuje se k hormonální léčbě.

Andries Wolters měl při pořízení systému za cíl zredukovat ve svém chovu co nejdříve používání hormonů, protože je to jednak časově i finančně velmi náročné a **jedn**ak je přesvědčený, že již brzy nastane doba, která nebude používání hormonů nakloněna. „S programem Heatime se nám doposud podařilo výrazně snížit využití hormonů. V současnosti je odhadem 10 % zvířat zapouštěno pomocí hormonů (Ovsynch).

S čím se po zdravotní stránce trápíte nejvíce?

„I když se podařilo mastitidy postupně zredukovat pod 2 %, jsou stále jedním z našich hlavních slabých míst. Dále je to stále ještě reprodukce, která se ale viditelně zlepšuje. Nakonec musíme zmínit i problémy s paz-

Většina krav má na krku senzory Heatime od SCR, které monitorují nejen pohybovou aktivitu, ale i úroveň přežvykování a zdravotní stav každé krávy

nehty. Brakace dosahuje průměrně hodnoty kolem 30 %. Naším cílem je brakace do 30 % stáda a zvýšit stavy dojnic minimálně na 1000 kusů.“

Co přinesla spolupráce s SCR?

„Vzhledem k tomu že nejsem jen majitel chovu, ale především ekonom, mám rád přehled o efektivnosti investic a dělám si pravidelná vyhodnocení čtyřikrát ročně. Co se týče Heatime SCR, došlo k výraznému zlepšení úspěšnosti ve vyhledávání říjí a zabřezávání. Navíc systém spolehlivě hlídá

nejen říje, ale i zdravotní stav, kde se nám díky tomu podařilo zredukovat počet těžkých případů onemocnění i náklady na léčení. Systém jsem původně koupil na část stáda a po **14měsících** používání vím, že jej dokoupím i na **pro** zbytek krav, protože se to v mnoha ohledech vyplatí.“ uzavřel Andries Wolters.

**Ing. Hana Kosobudová
Jana Jelínková
Eurofarm systems s.r.o.
Foto archiv firmy**

SCR Heatime® HR System

Jedinečné řešení pro cílený management reprodukce a zdraví v reálném čase.

- Včasné rozpoznání změn zdravotního stavu dovoluje provést preventivní opatření.
- Efektivní kontrola zdraví: varování při neobvyklých stavech jako např. příliš dlouhý porod.
- Rychlé poznatky o úspěšnosti veterinárních zákroků.
- Zachycení problémů s krmnou dávkou a výživou.
- Analýza faktorů vnějšího prostředí.
- Efektivní rozpoznání říjí pro úspěšnou inseminaci.

Volitelné možnosti:

- Zprávy přímo na mobil nebo na tablet
- Navázání na programy pro management stáda
- Dálková správa programu
- Vzdálený přístup, záloha, automatické aktualizace

**Eurofarm
systems**

Eurofarm systems s.r.o. | Puclice 72, 345 61 Staňkov | Tel.: +420 724 199 838 | www.eurofarm.cz | info@eurofarm.cz